

Πρόλογος

Όσο περίεργο κι αν φαίνεται, αφαιτηρία της έγγραφης διαμόρφωσης του παρόντος έργου υπήρξε ένα πράγματι αναπάντεχο προσωπικό ατύχημα την 2.12.2009. Τα δυσμενή ορθοπεδικά αποτελέσματα αυτού του ατυχήματος οδήγησαν και σε κάτι θετικό. Αποκλείοντάς με από όλες τις εξωτερικές καθημερινές δραστηριότητες για αρκετά μεγάλο διάστημα, τουλάχιστον με γνώμονα τα δικά μου δεδομένα, μου προσφέρθηκε απλόχερα αυτό που μέχρι τότε μου έλειπε δραματικά: ελεύθερος χρόνος και μάλιστα υποχρεωτικά. Ο,τι το καλύτερο για κάθε εργαζόμενο προς βιοποριστική εξασφάλιση συγγραφέα! Είναι πάντως από τα μυστήρια παιχνίδια της ζωής, να σου δίνεται εκείνο που επιδιώκεις σε συγκεκριμένο χρονικό σημείο, αλλήλ από διαφορετική οδό της αναμενόμενης. Ίσως δεν θα έπρεπε να αναζητώ ενδόμυχα με τόση επιμονή και άγχος κάτι - χρόνο για συγγραφή στην προκειμένη περίπτωση - γιατί τελικά το πέτυχα, αδιάφορα πως. Συμπερασματικά, «ουδέν κακόν αμιγές καλού».

Η ιδέα βέβαια και η όλη ερευνητική προεργασία για το εν λόγω πόνημα προϋπήρχε, προήλθε δε από τη μακρά και διαρκή ενασχόλησή μου με το ευρύτερο αντικείμενο, το Δίκαιο Προστασίας των Καταναλωτών, υπό τη διπλή μάλιστα οπτική γωνία του ενεργού πανεπιστημιακού δασκάλου στο ΠΜΣ του Γενικού Τμήματος Δικαίου του Παντείου Πανεπιστημίου αφενός, αλλήλ και του απασχολούμενου για πολλή χρόνια ως εμμίσθου δικηγόρου στον τραπεζικό τομέα αφετέρου. Η από πρώτη άποψη διαφοροποιημένη αυτή συνολική προσέγγιση εμένα πάντως κάθε άλλο παρά με έβλαψε επιστημονικά. Η αρκετά συχνή μάλιστα εναλλαγή ειδικότερου νομικού πεδίου εργασίας εντός της ίδιας τράπεζας μου έδωσε τη δυνατότητα να γνωρίσω βαθύτερα και λεπτομερέστερα τις αντίστοιχες προσεγγίσεις και τα ουσιαστικά συμφέροντα των δύο πλευρών, των πιστωτικών ιδρυμάτων ως προμηθευτών και των πελατών τους ως καταναλωτών τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών. Με τον τρόπο αυτόν, είχα την ευκαιρία, πιστεύω, να μπορώ να διαμορφώνω σφαιρικότερη κάθε φορά γνώμη για την εξελικτική διακύμανση των συμφερόντων των καταναλωτών ως αντισυμβαλλομένων στις επιμέρους μορφές των τραπεζικών συναλλαγών. Ταυτόχρονα, η υπόψη διπλή επαγγελματική μου ιδιότητα με βοήθησε, ελπίζω, να γίνω καλύτερος και αποτελεσματικότερος στο κύριο έργο μου, στη μετάδοση δηλαδή των αναγκαίων για την εποχή μας νομικών και όχι μόνο γνώσεων στους φοιτητές μου. Αλλήλ αυτό θα το κρίνουν φυσικά οι ίδιοι σε βάθος χρόνου, κατά βάση μετά το τέλος των σπουδών τους, όταν η ενεργή επιστημονική και επαγγελματική τους δρά-

ση ως δικηγόρων ή δικαστών θα αποδείξει απέρριπτα την όποια αξία των διδαχθέντων καθώς και των δασκάλων τους.

Το αντικείμενο πάντως ενασχόλησης αυτής της μελέτης δεν προέκυψε και αυτό κατά τύχη. Αποτελεί στην ουσία συνέχεια προηγούμενων συγκεντρωτικών προ-σπαθειών μου για εξερεύνηση και συστηματική ταξινόμηση κυρίως της νομολογίας των ελληνικών δικαστηρίων αναφορικά με ζητήματα κρίσης περί την καταχρηστικότητα, άρα ακυρότητα, των Γενικών Ορων Συναλλαγών (ΓΟΣ) που χρησιμοποιούνται κατά κόρον στους διάφορους τύπους τραπεζικών ως επί το πλείστον συμβάσεων¹. Η εμπροχή μου πάντως με τη νομολογιακή πλευρά του ζητήματος δεν είναι ούτε αυτή τυχαία. Εδράζεται στην πρακτικής σημασίας διαπίστωση ότι εκείνο που ενδιαφέρει άμεσα τον μαχόμενο νομικό, όποια ειδικότερη θέση κι αν κατέχει στη σχετική επαγγελματική διαστρωμάτωση, είναι η εκάστοτε κατεύθυνση που ακολουθούν οι οικείες δικαστικές αποφάσεις. Χωρίς καμία διάθεση υποβάθμισης του καίριου ρόλου της επιστημονικής θεωρίας, την οποίαν άλλωστε έχω πολυηλεκτρικά υπηρετήσει και στη συγκεκριμένη περίπτωση², εκτιμώ δε ανεπιφύλακτα, με την πάροδο των ετών συνειδητοποιεί κανείς καλύτερα ότι η θεωρία έχει εκ των πραγμάτων πιο μακροπρόθεσμους στόχους. Αποστολή της είναι η όσο γίνεται αποτελεσματικότερη σύνθεση, αλληλά και ουσιαστική κριτική των κάθε φορά εκπεφρασμένων νομολογιακών θέσεων υπό το φως *ad hoc* θεωρητικών διανοημάτων, με τελικό σκοπό τη συνεχή βελτιωτική προσαρμογή και πάλι της νομολογίας στα σύγχρονα πολιτικοκοινωνικά και βεβαίως οικονομικά δεδομένα. Σε κάθε πάντως περίπτωση, χωρίς δε αναγκαία να δημιουργείται εδώ σχέση αιτίου και αιτιατού κατά μονοσήμαντο τρόπο, αυτό που τελικά προκύπτει με βεβαιότητα είναι η αμφισήμαντη επενέργεια θεωρίας και νομολογίας, με τη δεύτερη να διαδραματίζει αμεσότερο χρονικά ρόλο στα νομικά δρώμενα.

Υπό την ανωτέρω έννοια, νομίζω ότι έχει καταρχάς πρακτικό, αληθά και ευρύτερο θεωρητικό ενδιαφέρον η με όσο γίνεται συνοπτικότερο τρόπο συνθετική επισκόπηση της τρέχουσας νομολογίας στο πεδίο ειδικότερα των τραπεζικών καταναλωτικών ΓΟΣ³, οι οποίοι ούτως ή άλλως καταλαμβάνουν αναλογικά το μεγαλύτερο τμήμα

1. Β. Δούβλης, Ο δικαστικός έλεγχος λειτουργίας των ΓΟΣ στις τραπεζικές συναλλαγές, ΕΤρΑΕΧρΔ 1999, 3 επ· Ο ίδιος, Οι καταναλωτικοί ΓΟΣ - Β. Νομολογιακή αντιμετώπιση, σε: Β. Δούβλης/Α. Μπώλος, Δίκαιο Προστασίας Καταναλωτών (ΔικΠΚ), τ. Ι, 2008, 67 επ.

2. Επιλεκτικά, Δούβλης, Η απελευθέρωση των τραπεζικών εγγυητών κατ' άρθρο 862 ΑΚ, 1998, 182 επ, 215· Ο ίδιος, Οι πρόσφατες νομολογιακές εξελίξεις στο πεδίο εφαρμογής των ΑΚ 862-863 στις τραπεζικές χρηματοδοτήσεις, ΔΕΕ 1998, 238 επ· Ο ίδιος, ΕΤρΑΕΧρΔ 1999, 3 επ· Ο ίδιος, Η προστασία των Ελλήνων πελάτων πιστωτικών ιδρυμάτων από γενικές συναλλακτικές ρήτρες εφαρμοστέου αλληλοδαπού δικαίου, ΔΕΕ 2002, 480 επ· Ο ίδιος, Η υπαγωγή ή μη των τραπεζικών εγγυητών στον ν. 2251/94 για την προστασία των καταναλωτών, ΔΕΕ 2003, 876 επ.

3. Ο όρος χρησιμοποιείται για να αντιδιαστέλλονται οι τραπεζικοί ΓΟΣ που αφορούν σε πελάτες - καταναλωτές, οι οποίοι ΓΟΣ υπάγονται βεβαίως στον δικαστικό έλεγχο του άρθρου 2 ν.

των μαζικών συναλλαγών. Παράλληλα, επισημαίνονται και οι τελευταίες σχετικές νομοθετικές παρεμβάσεις, οι οποίες μάλιστα διασυνδέονται άμεσα στην προκειμένη περίπτωση με την οικεία νομολογιακή αντιμετώπιση. Αυτή άλλωστε η διαδραστική σχέση προβλέπεται ρητά και από το άρθρο 10 παρ. 21 ν. 2251/1994 μέσω της ευχέρειας έκδοσης υπουργικών αποφάσεων.

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2010

2251/1994, από τους υπόλοιπους τραπεζικούς ΓΟΣ που δεν αναφέρονται σε πελάτες - καταναλωτές, όπως για παράδειγμα συμβαίνει σε περιπτώσεις αντισυμβαλλόμενων επιχειρηματιών. Εφόσον οι τελευταίοι εξαιρεθούν από τη νομοθεσία καταναλωτικής προστασίας, θα εφαρμοσθούν σε αυτούς οι αντίστοιχες διατάξεις του κοινού δικαίου (ΑΚ 173, 178-179, 200, 281, 288, 332, 334, 371-372, 361, 388 κλη), οι οποίες πάντως έχουν ούτως ή άλλως συμπληρωματική ισχύ και προκειμένου για καταναλωτές. Βλ. ειδικότερα, *Χ. Χριστοπούλου*, Η επίδραση του δικαίου προστασίας των καταναλωτών στο άρθρο 332 παρ. 2, εδ. β' περίπτ. α' ΑΚ, ΧρΙΔ 2006, 760 επ· *Η ίδια*, Καταναλωτική πώληση, σε: *Δούβλης/Μπώλος*, ΔικΠΚ, τ. Ι (2008), 426 επ· *Π. Κορνηλάκης*, Διαδίκτυο και Αστικό Δίκαιο, Αρμ 2007, 996· *Σ. Βασιλόπουλος*, Οι καταναλωτικοί ΓΟΣ - Α. Θεωρητική αντιμετώπιση, σε: *Δούβλης/Μπώλος*, ΔικΠΚ, τ. Ι (2008), 51 επ· *Σ. Ψυχομάνης*, Τραπεζικό Δίκαιο - Δίκαιο τραπεζικών συμβάσεων, τεύχ. Ι, 2008^δ, 90 επ, 95 και τεύχ. ΙΙ, 2010^δ, 5, 8 επ· *Γ. Δέλλιος*, Ατομική και συλλογική προστασία των καταναλωτών από την έλλειψη ουσιαστικής διαπραγμάτευσης των όρων της σύμβασης, 2008, 8 επ, 15 επ, 121 επ· *Α. Βάρκα-Αδάμη*, Εισαγωγή στο δίκαιο προστασίας καταναλωτή, 2010, 28, 37 επ· *Π. Παπανικολάου*, Η έννοια του καταναλωτή σήμερα - Ιδίως στις καταρτιζόμενες με ΓΟΣ πιστωτικές συμβάσεις, ΔΕΕ 2010, 8· *Μ. Σταθόπουλος*, Καταχρηστικές ρήτρες στις καταναλωτικές συμβάσεις - Ισχύς της απόφασης επί συλλογικής αγωγής, σε: *Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών*, Σύγχρονα προβλήματα και θέσεις της νομολογίας στις νέες μορφές συμβάσεων στο δίκαιο του ανταγωνισμού και της προστασίας του καταναλωτή, 2010, 289 επ· *Ι. Λιναρίτης*, Κριτήρια αξιολόγησης γενικών όρων συναλλαγών μακροπρόθεσμων πιστώσεων (με ιδιαίτερη αναφορά στις ρήτρες επιτοκίου), ΧρΙΔ 2010, 385. Τουτό δεδομένου ότι από την άλλη πλευρά τα πιστωτικά ιδρύματα είναι οιονεί αυτονόματα προμηθευτές κατά την έννοια του άρθρου 1 παρ. 3 και 4, β' ν. 2251/1994 (όπως αντίστοιχα τροποποιήθηκαν από τις παρ. 4 και 5 του άρθρου 1 ν. 3587/2007) καθώς και παρέχοντα υπηρεσίες σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 1-2 ν. 2251/1994. Αντί πολλών, *Χ. Τσενέ*, Η εξωσυμβατική ευθύνη των τραπεζών από την παροχή εμπορικών τραπεζικών υπηρεσιών, 2008, 156 επ· *Δέλλιος* (2008), 271 επ· *Βασιλόπουλος* (2008), 33 επ, 39 επ, 48 επ, 51 επ· *Δούβλης* (2008), 77 επ, 86 επ, 93, 99, 100 επ, 105, 107 επ, 109, 110 επ· *Ψυχομάνης* (2008^δ), 87 επ· *Ο ίδιος*, Εγχειρίδιο Τραπεζικού Δικαίου, 2009, 81 επ· *Ο ίδιος* (2010^δ), 1 επ· *Π. Μάζης*, Ο εγγυητής ως καταναλωτής, Δικαιοράμα, τεύχ. 15/2008, 14 επ· *Χ. Μιχαηλίδου*, Λόγοι ανακοπής κατά δι-αταγής πληρωμής από τραπεζικό αλληπλόχροο λογαριασμό, ΕΠοΔ 2009, 454· *Α. Δεοποτίδου*, Παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών από απόσταση, 2009, 69 επ· *Βάρκα-Αδάμη* (2010), 11 επ, 43 επ, 151 επ· *Ε. Γεωργιάκκη-Σπυριδάκη*, Ν. 2251/1994 - Προστασία καταναλωτών - Κείμενα, Σχόλια, Νομολογία, 2010, 30 επ.

Εισαγωγή

1. Εκείνος που θα αποφασίσει να ασχοληθεί συστηματικότερα με το ζήτημα των ΓΟΣ από νομικής πλευράς - γιατί υπάρχει και η άκρως ενδιαφέρουσα οικονομική καθώς και διαχειριστική όψη του θέματος⁴ - θα καταλήξει αναπόφευκτα σε διαπιστώσεις ευρύτερου κοινωνικοπολιτικού χαρακτήρα, οι οποίες άλλωστε ανιχνεύονται *grosso modo* σε κάθε τύπου νομικό προβληματισμό, κατατάσσοντας τη Νομική αναντίρρηση στον χώρο των Κοινωνικών Επιστημών. Αν μάλιστα η σχετική ενασχόληση επικεντρωθεί στον χρηματοπιστωτικό/χρηματοοικονομικό τομέα, τότε τα προκύπτοντα συμπεράσματα αποκτούν πολυσήμαντη χροιά. Από πρώτη βεβαίως άποψη θα αναρωτηθεί κανείς εάν είναι δυνατόν το πρόβλημα των ΓΟΣ να παραπέμψει τελικά σε τόσο εμβριθή αποτελέσματα. Κι όμως αυτό συμβαίνει, εφόσον ο αντίστοιχος προβληματισμός αφηθεί ελεύθερος να ακολουθήσει τη φυσική του ροή⁵.

Οι παραπάνω γενικές διαπιστώσεις εξειδικευόμενες σταδιακά οδηγούν σε αξιοσημείωτες επιμέρους διαφοροποιήσεις, οι οποίες συναρτώνται κυρίως με το πολιτικό και οικονομικό μοντέλο κάθε χώρας. Με γνώμονα μία αντικειμενική - κατά το δυνατόν - ματιά στο παγκόσμιο πολιτικό και οικονομικοκοινωνικό σύστημα που επι-

4. Που κυρίως εστιάζεται για τα στελέχη των επιχειρήσεων στο «ζύγισμα» κερδών και ενδεχόμενων απωλειών από την όποια - μακρά συνήθως - δικαστική εμπλοκή θα μπορούσε να καταλήξει στην κήρυξη ορισμένων ΓΟΣ ως καταχρηστικών, συνεπώς νομικά άκυρων, με επακόλουθο τη δεσμευτική αφαίρεσή τους από τις επίμαχες τυποποιημένες συμβάσεις, την τυχόν καταβολή αποζημιώσεων, ηθικής βλάβης κλπ, ίσως δε και την ειδικότερη υποχρέωση επιστροφής στους πελάτες κάποιων ποσών που αντιστοιχούν στον χρόνο χρήσης των υπόψη όρων στις συναλλαγές. Όσον αφορά στην αρνητική διαφήμιση της επιχείρησης, αυτή στην πλειοψηφία των περιπτώσεων συνυπολογίζεται σε δεύτερη μοίρα, δεδομένου ότι παρόμοιες προδιατυπωμένες ρήτρες εμπεριέχονται κατά κανόνα σε όλο σχεδόν το φάσμα ομοειδών συναλλαγών, οπότε η όποια αρνητική εντύπωση απορροφάται σε μεγάλο βαθμό από την εναρμονισμένη συναθροιστική πρακτική. Τέλος, γενικότερα για την οικονομική θεώρηση της προστασίας των καταναλωτών ή τμημάτων της, *Ε. Παναγιωτίδου*, Συγκριτική διαφήμιση, 2000, 1 επ, 55 επ, 65 επ, 69 επ· *Δέλλιος*, Προστασία των καταναλωτών και σύστημα του ιδιωτικού δικαίου, τ. Ι - Ο καταναλωτής ως υποκείμενο έννομης προστασίας, 2005, 209 επ· *Ε. Ζέη*, Η προστασία του καταναλωτή από τη διαφήμιση, 2006, 21 επ, 125 επ· *Παπανικολάου*, Σκέψεις πάνω στον νέο νόμο (ν. 3587/2007) για την προστασία των καταναλωτών, *ΕθήΔνη* 2008, 669.

5. Χαρακτηριστικά, *Δέλλιος* (2005), 1 επ, 15 επ, 77 επ, 119 επ, 178 επ, 284 επ· *Παπανικολάου*, *ΔΕΕ* 2010, 4 επ.

κρατεί, καταλήγει κανείς στο ότι έχει προ πολλού ξεπερασθεί η διαμάχη μεταξύ των ιδεών του *Smith* και του *Keynes*, στην κλασική τουλάχιστον μορφή τους. Έτσι, όλες οι μεταπολεμικές κυβερνήσεις των ευρωπαϊκών κρατών φρόντισαν και φροντίζουν, ασχέτως ιδεολογικών διακρηξιών, να αναζητούν τη χρυσή τομή μεταξύ φιλελεύθερης οικονομίας και κρατικού παρεμβατισμού, με απώτερες βεβαίως - όχι πάντοτε κατ' ανάγκην άμεσα ανακληστικές - επενέργειες στον απομειωμένο ή επαυξημένο κοινωνικό χαρακτήρα του όλου συστήματος. Το ίδιο όμως ουσιαστικά προκύπτει και από την παρατήρηση του τυπικά διαφοροποιημένου οπωσδήποτε μοντέλου της αμερικανικής οικονομίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τη στάση της Κυβέρνησης *Ομπάμα* στην αντιμετώπιση της τρέχουσας χρηματοοικονομικής κρίσης στο επίπεδο ειδικότερα της τραπεζικής αγοράς των ΗΠΑ. Επομένως, σύμφυτη εμφανίζεται και η αναπτυσσόμενη σε εθνικό καταρχάς επίπεδο προστασία των καταναλωτών, καθοριστικό τμήμα της οποίας αποτελεί και η δικαιιοπολιτική - θεσμική τοποθέτηση απέναντι στο ζήτημα των ΓΟΣ⁶.

2. Εστιάζοντας πιο συγκεκριμένα στον ευρωπαϊκό χώρο, τα πράγματα προσέλαβαν πλέον σαφέστερη μορφή με την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις αρχές της δεκαετίας του '90⁷, οπότε και θεσπίζονται καθοριστικής σημασίας οδηγίες στο πεδίο του δικαίου προστασίας των καταναλωτών. Φυσικά, πρωτεύοντα ρόλο στην προκειμένη περίπτωση διαδραματίζει η Οδηγία 93/13/ΕΟΚ της 5.4.1993 σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές⁸. Όμως τα κοινοτικά αυτά κείμενα, παρά την αδιαμφισβήτητη σημασία τους για την προώθηση του αιτήματος όσο γίνεται πιο αυξημένης προστασίας του καταναλωτικού κοινού στα κράτη-μέλη, πάσχουν από ορισμένες βασικές αδυναμίες, η κυριότερη των οποίων είναι η μορφή της ελάχιστης εναρμόνισης που προσέλαβαν. Βεβαίως, δεν θα μπορούσε εκ των πραγμάτων να γίνει διαφορετικά την περίοδο εκείνη, δεδομένου ότι η ΕΕ μόλις ξεκινούσε, χωρίς δυνατότητα ουσιαστικότερης πολιτικής και

6. *Δέλλιος*, Προστασία των καταναλωτών και σύστημα του ιδιωτικού δικαίου, τ. II - Ο δικαστικός έλεγχος του περιεχομένου των καταναλωτικών συμβάσεων και τα όριά του, 2001, 1 επ, 5 επ, 9 επ, 106 επ, 157 επ, 211 επ, 463 επ· *Ο ίδιος* (2008), 2 επ, 17 επ, 20 επ· *Γ. Τριανταφυλλιάκης*, Εισηγήσεις Εμπορικού Δικαίου, 2009, 87 επ, 129 επ.

7. Για μια σύντομη ιστορική αναδρομή με παράλληλη παράθεση νομικών δεδομένων, *Δούβλης*, Ευρωπαϊκό Τραπεζικό Δίκαιο, 2003, 27 επ, 42 επ.

8. ΕΕ 21.4.1993, L. 95/29. *Βασιλόπουλος* (2008), 11 επ. Γενικότερα, *Δέλλιος* (2001), 403 επ, 460 επ· *Ο ίδιος* (2005), 158 επ, 268 επ, 314 επ, 358 επ· *Ο ίδιος* (2008), 262 επ· *Δούβλης* (2003), 38 επ, 218 επ· *Ο ίδιος* (2008), 71 επ, 79 επ, 89 επ, αναφερόμενος και στις σχετικές θέσεις του ΔΕΚ καθώς και της ελληνικής νομολογίας· *Σταθόπουλος* (2010), 278 επ· *Π. Παπαρσενίου*, Το ζήτημα των καταχρηστικών γενικών όρων των συναλλαγών. Θεωρητική και νομολογιακή προσέγγιση, Τιμ. τόμ. Μ. Σταθόπουλου, τ. II, 2010, 2099 επ.

εν γένει θεσμικής όσμωσης μεταξύ των χωρών που τότε την αποτελούσαν, παρά τις περί του αντιθέτου φιλόδοξες εξαγγελίες των επίσημων κοινοτικών οργάνων.

Η κατάσταση μοιάζει να περιπλέκεται ακόμη περισσότερο μετά το 2000 λόγω των αλληπάλληλων προσχωρήσεων και νέων κρατών στην ΕΕ. Ως αντίδοτο ουσιαστικά απέναντι στην έλλειψη συνεκτικότερου ιστού μεταξύ των χωρών που μετέχουν, η ΕΕ προωθεί το 2004 την ιδέα ενός Ευρωσυντάγματος, η υλοποίηση του οποίου όμως αποτυγχάνει κατά τη διαδικασία ομόφωνης έγκρισής του από τα κράτη-μέλη. Εναλλακτικά η ΕΕ δοκιμάζει ως μετεξέλιξη της Συνθήκης της Νίκαιας του 2001 την ψήφιση και υιοθέτηση από τα κράτη-μέλη της Συνθήκης της Λισσαβόνας τον Δεκέμβριο του 2007, η οποία τελικά μέσω παλινδρομήσεων ως προς την έγκρισή της ξεκίνησε να ισχύει από την 1^η Δεκεμβρίου 2009. Στόχος της μία καλύτερη έστω από τυπική - θεσμική άποψη «ομοσπονδιοποίηση» του κοινοτικού μοντέλου σε σχέση με εκείνο του Ευρωπαϊκού Συντάγματος, με παράλληλη όμως προσπάθεια πολιτικής ενδυνάμωσης, η οποία, μεταξύ άλλων, εκφράζεται σε επίπεδο κορυφής μέσω της ύπαρξης κοινών πλέον Προέδρου αφενός και υπεύθυνης αφετέρου για την εξωτερική πολιτική της Ένωσης, ως ένα είδος «Ευρωπαϊού ΥΠΕΞ».

Πριν προλάβει πάντως να σταθεροποιηθεί στοιχειωδώς σε λειτουργική βάση το νέο ευρωπαϊκό θεσμικό εποικοδόμημα, η ταχέως πληθύνουσα την Ευρωζώνη και όχι μόνον παγκόσμια αμερικανικής αφετηρίας οικονομική κρίση ανέδειξε με οιοιδήποτε ανεξέλεγκτο τρόπο ήδη από την άνοιξη του τρέχοντος έτους την ανάγκη υιοθέτησης αυστηρών μέτρων δημοσιονομικού καταρχάς χαρακτήρα τόσο από τα αρμόδια ευρωπαϊκά όργανα, όσο και τις εθνικές κυβερνήσεις. Παράλληλα, προβάλλει καθημερινά εντονότερη η ανάγκη αποτελεσματικότερης εποπτείας των χρηματοπιστωτικών/χρηματοοικονομικών αγορών, ιδίως όσον αφορά στον τομέα της προληπτικής τραπεζικής εποπτείας καθώς και τα παράγωγα προϊόντα. Τα εν λόγω μέτρα συνολικά ως προθάλαμος δημιουργίας ενός ευρύτερου μοντέλου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ με κύριο άξονα την Ευρωζώνη αποτελούν την αναγκαία συμπλήρωση, έστω καθυστερημένα, της Συνθήκης του Μάαστριχτ και των επόμενων Συνθηκών για τη δημιουργία και λειτουργία της ενωμένης Ευρώπης. Από την άποψη αυτή, με αρκετές όντως παλινωδίες κυρίως από γερμανικής πλευράς, η ΕΕ μέσα από την παγκόσμια οικονομική κρίση μοιάζει να ανακαλύπτει την αδήριτη διασύνδεση μεταξύ δημοσιονομικής και κατ' επέκταση οικονομικής ένωσης, με τελικό προορισμό την πολιτική ένωση των κρατών-μελών στο απώτερο μέλλον. Χωρίς την εκπλήρωση του προηγούμενου στόχου, δηλαδή μία στοιχειώδη έστω δημοσιονομική σύγκληση μεταξύ των χωρών της ΕΕ, αποδεικνύεται πλέον χωρίς ουσιαστικό περιεχόμενο η Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ), που υλοποιήθηκε με την κυκλοφορία του Ευρώ από το 2002.

3. Τα παραπάνω δεν μένουν χωρίς συνοδικά απότοκες συνέπειες για το κοινοτι-

κό δίκαιο, ιδιαίτερα όσον αφορά στο πεδίο προστασίας των καταναλωτικών συμφερόντων. Ήδη, μεταξύ άλλων, με τη δημοσιοποίηση το 2006 της Πράσινης Βίβλου σχετικά με την επανεξέταση του κοινοτικού κεκτημένου για την προστασία των καταναλωτών⁹, την ψήφιση του Κανονισμού 2006/2004/ΕΚ σχετικά με τη συνεργασία των εθνικών αρχών για την προστασία των καταναλωτών¹⁰, αλλά και την εξαγγελθείσα στρατηγική της ΕΕ για την πολιτική καταναλωτών 2007-2013¹¹ καθώς και την πιο πρόσφατη ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την επιβολή του κοινοτικού καταναλωτικού κεκτημένου¹², καθίσταται σαφής η πρόθεση της ΕΕ να προχωρήσει στο εξής στην έκδοση οδηγιών πλήρους εναρμόνισης (full/maximal harmonization directives, directives d' harmonisation complète/totale) αναφορικά με την προστασία των καταναλωτών.

Μία πρώτη απόδειξη των ανωτέρω αποτελείουν για παράδειγμα ήδη οι Οδηγίες 2002/65/ΕΚ για την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών προς τους καταναλωτές και 2005/29/ΕΚ για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές¹³, οι οποίες φέρουν χαρακτήρα πλήρους εναρμόνισης. Επίσης, η Οδηγία 2008/48/ΕΚ για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης, για την οποία γίνεται ειδικότερος λόγος στο οικείο Κεφάλαιο. Έτσι, οι παλαιότερες οδηγίες ελάχιστης εναρμόνισης μπορεί μιν να βοήθησαν στην πιο άνετη προσαρμογή των εθνικών νομοθεσιών ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε οικονομίας, ταυτόχρονα όμως αφήνοντας ελεύθερο το πεδίο για αυστηρότερες κυρίως ρυθμίσεις ανά κράτος-μέλος δημιούργησαν ένα καθόλου ευκαταφρόντο παζλ ανομοιόμορφων κανόνων κατα-

9. COM (2006) 744 τελικό. Αντιπροσωπευτικά, *B. Fauvarque-Cosson*, Quelle protection des consommateurs pour demain?, D 2007, Chr. 956 επ. *Ε. Αλεξανδριδου*, Μια ενιαία αγορά για την Ευρώπη του 21^{ου} αιώνα – Μερικές σκέψεις, Αρμ 2009, 1631· *Κ. Δελούκα-Ιγγλέση*, Διαφήμιση και αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, σε: *Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών*, Σύγχρονα προβλήματα και θέσεις της νομολογίας στις νέες μορφές συμβάσεων στο δίκαιο του ανταγωνισμού και της προστασίας του καταναλωτή, 2010, 217.

10. ΕΕ 9.12.2004, L. 364/1.

11. COM (2007) 99 τελικό/2. Σχετικά, *Μπώλος*, Συλλογική αγωγή, σε: *Δούβλης/Μπώλος*, ΔικΠΚ, τ. ΙΙ (2008), 1549 επ.

12. COM (2009) 330 τελικό, της 2.7.2009. Σε ένα άλλο ευρύτερο εξάλληλο επίπεδο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την από 26.4.2010 απόφασή της (ΕΕ 27.4.2010, L. 105/109) ενέταξε και τις καταναλωτικές συμβάσεις στο πεδίο επεξεργασίας από ομάδα εμπειρογνομώνων ενός κοινού πλαισίου αναφοράς στον τομέα του ευρωπαϊκού δικαίου των συμβάσεων. Στο ίδιο πλάνο κινείται και η μετέπειτα δημοσιοποίηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή την 1.7.2010 Πράσινης Βίβλου για τη δημιουργία ευρωπαϊκού δικαίου των συμβάσεων (COM (2010) 348 τελικό).

13. Αντίστοιχα, ΕΕ 9.10.2002, L. 271/16 και 11.6.2005, L. 149/22. Σημειωτέον, ότι το εθνικό μας δίκαιο εναρμονίσθηκε προς μιν την Οδηγία 2002/65/ΕΚ βάσει της ΥΑ Ζ1-629/2005, ως προς δε την Οδηγία 2005/29/ΕΚ σύμφωνα με τα άρθρα 12 επ ν. 3587/2007.

- *N. Ρόκας*, Η παγκόσμια οικονομική κρίση και μέτρα αντιμετώπισής της, ΝοΒ 2009, 241 επ
- *Ο ίδιος*, Μεταρρυθμιστικές τάσεις στο πτωχευτικό δίκαιο ενόψει και της οικονομικής κρίσης, ΕΕμπΔ 2010, 269 επ
- *Δ. Ρούσσος*, Παρατ. στις ΜΠρΑθ 2464 και 3085/2009, ΧρηΔικ 2010, 76 επ
- *S. Piedelièvre*, La directive du 23.4.2008 sur le crédit aux consommateurs, D 2008, Chr. 2614 επ
- *G. Raymond*, Directive 2008/48/CE relative aux crédits à la consommation, C-C-C, no 7/2008, 8 επ
- *J-M. Reversac*, De divers effets de la crise sur le droit des sociétés ou le retour vers la *lean attitude*, Dr.soc., no 12/2009, 6 επ
- *R.D.B.F.*, Le droit face à la finance moderne: adaptation, inadaptation ? (Αφ.), no 1/2009, 24 επ
- *R.D.B.F.*, La faillite de Lehman Brothers: premiers enseignements (Αφ.), no 5/2009, 51 επ
- *J. Rochfeld*, Les ambiguïtés des directives d'harmonisation totale: la nouvelle répartition des compétences communautaire et interne, D 2009, Chr. 2047 επ
- *Κ. Σαββίδου*, Αναγκαστικές συμβάσεις, ΕΤρΑΕΧρΔ 2009, 467 επ
- *Χ. Σαββόπουλος*, Σημ. στην ΟθΑΠ 15/2007, ΔΕΕ 2007, 975 επ
- *Δ. Σπυράκος*, Ζητήματα εφαρμογής των διατάξεων για τη συλλογική αναγνωριστική (αποζημιωτική) αγωγή των ενώσεων καταναλωτών, Digesta 2008, 16 επ
- *Σ. Σπυρόπουλος*, Ο δικαστικός περί καταχρηστικότητας έλεγχος της σχέσης παροχής – αντιπαροχής βάσει της γενικής ρήτρας του άρθρου 2 παρ. 6 Ν. 2251/1994, ΔΕΕ 2007, 1174 επ
- *Ο ίδιος*, Παρατ. στην ΟθΑΠ 15/2007, ΧρηΔικ 2007, 445 επ
- *Μ. Σταθόπουλος*, Επιτομή Γενικού Ενοχικού Δικαίου, 2004
- *Ο ίδιος*, Καταχρηστικές ρήτρες στις καταναλωτικές συμβάσεις – Ισχύς της απόφασης επί συλλογικής αγωγής, σε: *Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών*, Σύγχρονα προβλήματα και θέσεις της νομολογίας στις νέες μορφές συμβάσεων στο δίκαιο του ανταγωνισμού και της προστασίας του καταναλωτή, 2010, 277 επ
- *Μ. Σταθόπουλος/Κ. Ρούσσος*, Αναγνώριση καταλοίπου αλληλεχρεού λογαριασμού και οι τραπεζικές ρήτρες ΓΟΣ για την πλάσματική αναγνώριση (γγμδ), ΧρΙΔ 2006, 363 επ
- *Γ. Σωτηρόπουλος*, Οικονομική κρίση και εταιρική διακυβέρνηση, ΕΕμπΔ 2010, 1 επ
- *F.J. Säcker*, Αστικά και δικονομικά προβλήματα της συλλογικής αγωγής στο δίκαιο του ανταγωνισμού και στο δίκαιο προστασίας του καταναλωτή, ΕφΑΔ 2008, 139 επ

- *La Semaine Juridique (éd. Entreprise et Affaires)*, La crise financière: aspects juridiques (Αφ.), 2009, 1569 επ
- *A. Τασίκας*, Η υποχρέωση του πιστωτικού φορέα για προσυμβατική πληροφόρηση του καταναλωτή στην Οδηγία 2008/48/ΕΚ για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και η ένταξή της στο σύστημα κανόνων ιδιωτικού δικαίου για την κατάρτιση της σύμβασης, *Εήλδην* 2009, 374 επ
- *Ο ίδιος*, Η ενσωμάτωση στο εσωτερικό δίκαιο προστασίας του καταναλωτή του πεδίου εφαρμογής της Οδηγίας 2008/48/ΕΚ για την καταναλωτική πίστη υπό το πρίσμα του εναρμονιστικού της προτύπου, *ΧρηΔικ* 2009, 52 επ
- *Δ. Τζουγανάτος*, Αθέμιτος ανταγωνισμός και προστασία καταναλωτή, *ΔΕΕ* 2008, 508 επ
- *Γ. Τριανταφυλλιάκης*, Η προστασία του επενδυτή ως καταναλωτή από κατάχρηση αγοράς (χειραγώγηση), *ΔΕΕ* 2008, 521 επ
- *Ο ίδιος*, Εισηγήσεις Εμπορικού Δικαίου, 2009
- *Χ. Τσενέ*, Η εξωσυμβατική ευθύνη των τραπεζών από την παροχή εμπορικών τραπεζικών υπηρεσιών, 2008
- *Δ. Τσικρικάς*, Χρόνος επελεύσεως εννόμων συνεπειών δικαστικής αποφάσεως εκδιδόμενης επί συλλογικής αγωγής ενώσεως καταναλωτών κατά εναγόμενου προμηθευτή για καταχρηστικότητα ΓΟΣ (γγμδ), *Δελτ.Δικ.ΕΤΕ*, τεύχ. 67/2007, 11 επ
- *Ο ίδιος*, Χρόνος επελεύσεως των εννόμων συνεπειών μιας δικαστικής αποφάσεως, η οποία κάνει δεκτή συλλογική αγωγή, *ΔΕΕ* 2008, 530 επ
- *Β. Τσούμας*, Αλληλοχρεος λογαριασμός, 2006
- *Ο ίδιος*, Η σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης (Leasing), *ΕφΑΔ* 2009, 365 επ
- *Κ. Φουντεδάκη*, σε: *Αλεξανδρίδου*, Δίκαιο Προστασίας Καταναλωτή, 2008, 435 επ
- *Η ίδια*, Παρατ. στην ΑΠ 1227/2007, *ΧρΙΔ* 2008, 336 επ
- *R. Vabres*, Le système européen de supervision: état des lieux et perspectives, *R.D.B.F.*, no 1/2010, 27 επ
- *Θ. Χατζηγάγιος*, Οι καταναλωτικοί ΓΟΣ - Γ. Οι ασφαλιστικοί ΓΟΣ, σε: *Δούβλης/Μπώλιος*, *ΔικΠΚ*, τ. Ι, 2008, 147 επ
- *Δ. Χατζημιχαήλ*, Παρατ. στην ΕφΘεσ 681/2006, *Αρμ* 2006, 1234 επ
- *Ο ίδιος*, Παρατ. στην ΠΠρΘεσ 31919/2007, *Αρμ* 2008, 253 επ
- *Ο ίδιος*, Παρατ. στην ΠΠρΑθ 7746/2007, *Αρμ* 2008, 1699 επ
- *Ο ίδιος*, Παρατ. στην ΕφΛαμ 124/2007, *Αρμ* 2009, 1194 επ
- *Ο ίδιος*, Σημ. στην ΕιρΑθ 965/2009, *Αρμ* 2009, 1551 επ
- *Ο ίδιος*, Επαγωγή ζημίας στον πιστολήπτη από το οριστικό κλείσιμο σύμβασης πίστωσης σε ανοικτό λογαριασμό, *Αρμ* 2009, 1798 επ
- *Ο ίδιος*, Σημ. στη ΜΠρΑθ 2461/2009, *Αρμ* 2009, 1881 επ

- *Κ. Χριστοδούλου*, Η πρόταση οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών, ΕφΑΔ 2010, 9 επ
- *Χ. Χριστοπούλου*, Η επίδραση του δικαίου προστασίας των καταναλωτών στο άρθρο 332 παρ. 2, εδ. β' περίπτ. α' ΑΚ, ΧρΙΔ 2006, 760 επ
- *Η ίδια*, Καταναλωτική πώληση, σε: *Δούβλης/Μπώλος*, ΔικΠΚ, τ. Ι, 2008, 395 επ
- *Η ίδια*, Καταναλωτική πίστη, σε: *Δούβλης/Μπώλος*, ΔικΠΚ, τ. ΙΙ, 2008, 963 επ
- *Η ίδια*, Στεγαστικά δάνεια, σε: *Δούβλης/Μπώλος*, ΔικΠΚ, τ. ΙΙ, 2008, 1101 επ
- *Η ίδια*, Σημ. στην ΕφΑθ 4682/2008, ΔΕΕ 2009, 704 επ
- *S. Whittaker*, Clauses abusives et garanties des consommateurs: la proposition de directive relative aux droits des consommateurs et la portée de l' «harmonisation complète», D 2009, Chr. 1152 επ
- *Σ. Ψυχομάνης*, Τραπεζικό Δίκαιο - Δίκαιο τραπεζικών συμβάσεων, τεύχ. Ι, 2008⁶ και τεύχ. ΙΙ, 2010⁶
- *Ο ίδιος*, Δίκαιο του Τραπεζικού Συστήματος - Οι τράπεζες και η εποπτεία τους, 2009²
- *Ο ίδιος*, Εγχειρίδιο Τραπεζικού Δικαίου, 2009
- *Ο ίδιος*, Ευθύνη τραπεζών και εποπτικών αρχών έναντι επενδυτών και καταθετών, ΝοΒ 2009, 2316 επ

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

(Οι αριθμοί παραπέμπουν σε υποσημειώσεις)

ΔΕΚ

- Απόφ. 17.3.1998, υπόθ. C-45/1996, *Bayerische Hypotheken-und Wechselbank/ Dietzinger*: 73
- Απόφ. 22.11.2001, υπόθ. C-541-542/1999, *Cape and Idealservice*: 65
- Απόφ. 4.10.2007, υπόθ. C-429/2005, *Rampion, Godard/Franfinance SA, K par K SAS*: 59, 191
- Απόφ. 23.4.2009, υπόθ. C-509/2007, *Scarpelli/NEOS Banca SpA*: 59, 190
- Απόφ. 14.5.2009, υπόθ. C-180/2006, *R. Ilsinger/M. Dreschers*: 39
- Απόφ. 4.6.2009, υπόθ. C-243/2008, *Pannon GSM Zrt/Erzsébet Sustikné Györfi*: 59
- Απόφ. 3.6.2010, υπόθ. C-484/2008, *Caja de Madrid/Ausbanc*: 47, 96
- Προτάσεις Γεν. Εισαγγελέως V. Trstenjak της 6.7.2010, υπόθ. C-137/2008, *VB Pénzügyi Lizing Zrt./F. Schneider*: 59

ΑΠ

- Οἱ18/1999: 268
- 430/2005: 94-95, 145, 173
- 1987/2006: 46
- Οἱ15/2007: 174
- 15/2007: 53, 79, 85
- 200/2007: 83
- 731/2007: 60
- 1227/2007: 263-264
- 1653/2007: 221
- 589/2008: 116
- 1679/2008: 46
- 1727/2008: 70
- 1901/2008: 263, 265
- 1950/2008: 131
- 16/2009: 64

- 421-425/2009: 221
- 715/2009: 113
- 1057/2009: 268
- 1382/2009: 263, 267
- 1738/2009: 67-68
- 2104/2009: 261, 264
- 2123/2009: 18, 46-47, 72, 128-129, 131, 137, 154
- 2273/2009: 62
- 417/2010: 18, 46-47, 72, 128-129, 137, 154
- 652/2010: 18, 46-47, 76, 123-124, 129, 131, 133-134, 139-142, 203-204, 207-208, 219, 249-250, 252
- 909/2010: 116-117

ΕρΣυν

- 155/2008: 33

ΣτΕ

- Ορ1210/2010: 46, 81

ΕφΑθ

- 1558/2007: 54, 117
- 4784/2007: 117
- 7195/2007: 61
- 3499/2008: 46-47, 123-124, 126, 129, 133-134, 139-142, 149, 184, 204, 207-208, 210, 219
- 3956/2008: 128-129, 137
- 4682/2008: 90-91, 113
- 4788/2008: 46-47, 64
- 4991/2008: 54, 117
- 5707/2008: 97, 117
- 358/2009: 116-117
- 2237/2009: 79, 114, 116
- 4045/2009: 113-114, 117, 221
- 6547/2009: 150, 176

ΕφΘεσ

- 681/2006: 63
- 2389/2006: 56, 74

- 2225/2007: 55
- 1971/2008: 126, 223
- 2475/2008:57
- 317/2009: 67, 83, 90-91, 112, 117
- 780/2009: 113, 116
- 1411/2009: 33
- 1429/2009: 49, 70, 90, 252
- 2788/2009: 54, 114
- 238/2010: 113

ΕφΘρ

- 261/2009: 46, 221

ΕφΚρ

- 202/2008: 221

ΕφΛαμ

- 124/2007: 54, 89, 99, 109
- 125/2007: 54, 89, 99

ΕφΛαρ

- 592/2005: 54
- 692/2005: 79, 89, 113, 116-117
- 114/2007: 79, 90, 97, 99
- 264/2008: 221
- 298/2008: 53, 83, 120, 221
- 730/2008: 261
- 592/2009: 261

ΕφΠατρ

- 633/2005: 113, 117

ΕφΠειρ

- 430/2009: 113
- 469/2009: 46, 49, 116-117
- 753/2009: 70

ΠΠρΑγρ

- 68/2007: 54, 97, 114, 117

ΠΠρΑθ

- 2235/2003: 117, 221
- 6774/2003: 112, 206
- 711/2007: 128
- 961/2007: 123-124, 149
- 1212/2007: 39
- 4251/2007: 223
- 6733/2007: 54, 89, 109
- 7746/2007: 221
- 33/2008: 59, 185
- 757/2008: 156
- 936/2008: 241, 266
- 1009/2008: 76
- 1853/2008: 152
- 2906/2008: 154
- 5506/2008: 264
- 7967/2008: 46, 116
- 189/2010: 264

ΠΠρΒόη

- 184/2009: 54, 97, 109

ΠΠρΘεσ

- 12504/2006: 53-54, 116-117
- 31919/2007: 46, 53-54, 73, 89, 97, 113-114, 116-117, 252
- 32784/2007: 221
- 24582/2008: 264
- 4481/2009: 70, 258
- 19932/2009: 70, 241, 252, 258

ΠΠρΠειρ

- 4591/2009: 261, 264

ΠΠρΧαηκιδικίς

- 65/2007: 54, 73, 89, 119

ΠΠρΧαν

- 61/2009: 46-47, 65-66

ΜΠρΑθ

- 1386/2005: 199, 203, 206, 210-211, 216, 220-221, 227, 229

- 2234/2005: 59, 119, 227

- 7630/2006: 146, 165

- 1077/2007: 46, 54, 73, 89, 99, 109, 221

- 3377/2007: 211

- 1002/2008: 59, 185

- 2128/2008: 177

- 3906/2008: 46-47, 81, 90, 252

- 535/2009: 233

- 1715/2009: 70, 258

- 2461/2009: 146, 151, 166, 221

- 3085/2009: 117

ΜΠρΘεσ

- 34071/2006: 54, 70, 73, 119

- 2619/2007: 79, 97, 112, 117, 120-121, 210

- 11397/2007: 241, 252

ΜΠρΚερκ

- 354/2009: 53-54, 89, 99, 109

- 99/2010: 99, 109

ΜΠρΚορ

- 458/2009: 54

ΜΠρΛαμ

- 20/2010: 97, 116-117

ΜΠρΛαρ

- 2821/2008: 261

ΜΠρΟρεστ

- 61/2010: 79, 112, 221

ΜΠρΡοδόπης

- 90/2006: 97, 109, 113-114, 116-117, 120

ΕιρΑθ

- 2639/2002: 112, 116, 206
- 4222/2002: 221
- 1944/2004: 149-150, 152
- 2175/2004: 149
- 2291/2005: 199, 203
- 3179/2005: 150
- 558/2006: 152
- 810/2006: 150
- 1692/2006: 176
- 827/2007: 153, 176
- 2629/2007: 46, 177
- 269/2008: 150, 177
- 863/2008: 160
- 1540/2008: 46, 70, 160
- 1642/2008: 46, 160
- 1706/2008: 206
- 1993/2008: 46, 152
- 3814/2008: 46, 152, 176, 178
- 4093/2008: 146, 152, 166
- 178/2009: 206, 221
- 965/2009: 183
- 1215/2009: 203
- 1335/2009: 46, 161
- 2282/2009: 152
- 2533/2009: 134
- 2709/2009: 70, 142
- 4052/2009: 46, 161

ΕιρΘεσ

- 6484/2005: 150, 152

ΕιρΚω

- 184/2004: 128

ΕιρΝίκ

- 15/2009: 54, 109

ΕιρΠατρ

- 4/2008: 70, 241

ΕιρΠειρ

- 84/2009: 203

- 101/2009: 221

ΕιρΡόδ

- 2219/2003: 81, 117, 151, 156, 168-169, 173

- 129/2008: 46, 173, 177

Συνήγορος του Καταναλωτή

- Σύσταση 950/7.5.2007: 174-175

- Σύσταση-Πόρισμα 1684/15.12.2008: 81, 91, 239

- Σύσταση-Πόρισμα 99/20.1.2009: 146, 159-160

- Σύσταση-Πόρισμα 2485/1.7.2009: 173

- Σύσταση-Πόρισμα 379/8.9.2009: 241

ΛΗΜΜΑΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

(Οι κανονικοί αριθμοί παραπέμπουν σε παραγράφους, ενώ οι **τονισμένοι** σε υποσημειώσεις)

Αλληλόχρεος λογαριασμός

- ανατοκισμός: βλ. λέξη
- καταγγελία πίστωσης/οριστικό κλείσιμο: βλ. «τραπεζικός αλληλόχρεος λογαριασμός»
- τραπεζικός: βλ. λέξη

Ανατοκισμός

- αλληλόχρεος λογαριασμός: 43
- Ε.Φ.Τ.Ε.: βλ. «εμπορικές/επαγγελματικές χρηματοδοτήσεις»
- εισφορά ν. 128/1975: **146, 221**
- πιστωτικές κάρτες: 43

Αρχή διαφάνειας

- εισφορά ν. 128/1975: 22, 32
- έξοδα αδράνειας: 27
- καταναλωτικά δάνεια: 38
- πιστωτικές κάρτες: 40, **201**, 42, 43
- στεγαστικά δάνεια: **149, 35, 37, 174**
- σχέση με ΠΔΤΕ 2501/2002: 28
- τραπεζικές καταθέσεις: 27, 28
- υπολογισμός τόκων βάσει ημερολογιακού έτους 360 αντί 365 ημερών: 24, 36

Αρχή εμπιστοσύνης

- έννοια/εφαρμογή/έννομα αποτελέσματα: 16, 51

ΓΟΣ

- αμερικανική οικονομία: 1
- γενικά: 1, 52, 53
- διαχειριστική αντιμετώπιση: 1, **4**
- εμπορικές/επαγγελματικές χρηματοδοτήσεις: βλ. λέξη
- ΕΕ: 1, 2, 53
- καταναλωτικά δάνεια: βλ. λέξη
- καταναλωτική πίστη: βλ. λέξη
- κοινωνικοπολιτική διάσταση: 1
- κρατικός παρεμβατισμός: 1
- μαζικές συναλλαγές: 52
- οικονομική αντιμετώπιση: 1, **4**
- παροχή τραπεζικών υπηρεσιών: βλ. λέξη
- πολιτικό και οικονομικό μοντέλο: 1
- πολυεθνικές επιχειρήσεις: 52
- προστασία καταναλωτών: 1, 52, 53
- στεγαστικά δάνεια: βλ. λέξη
- συλλογική αγωγή: 52
- τραπεζικές καταθέσεις: βλ. λέξη
- τραπεζικές συναλλαγές: βλ. λέξη
- τραπεζικοί: βλ. λέξη
- φιλελεύθερη οικονομία: 1
- χρηματοπιστωτικός/χρηματοοικονομικός τομέας: 1, 52, 53

Δεδικασμένο

- επέκταση επί καταναλωτικών διαφορών: **123**

- στεγαστικά δάνεια: βλ. λέξη

Διαφήμιση

- αρνητική: **4**
- έννοια καταναλωτή: 10
- κοινοτικό και ελληνικό δίκαιο: **39**
- συγκριτική: **39**
- τραπεζική: **39, 38**

Δίκαιο και Οικονομία

- διασύνδεση: 53

Δίκαιο προστασίας καταναλωτών

- γενικά: Πρόλογος, 52
- ΓΟΣ: βλ. λέξη
- εγγυητής: βλ. λέξη
- εισφορά ν. 128/1975: 22
- έκδοση υπουργικών αποφάσεων: Πρόλογος
- έλεγχος τιμών: **96**
- ενιαία οδηγία: βλ. «οδηγίες»
- ΕΕ: 2, 3, 4, 5, 7, 53
- ευρωπαϊκό δίκαιο συμβάσεων: βλ. «ΕΕ»
- καταναλωτής: βλ. λέξη
- κοινοτικό δίκαιο: 3, 4, 7, 11, 53
- κοινοτικό καταναλωτικό κεκτημένο: 3, 53
- μη επαγγελματικές ανάγκες: 19
- νομολογία ΔΕΚ: βλ. «ΔΕΚ»
- ν. 1961/1991: 9, **31, 269**
- ν. 3587/2007: **104**
- Πολιτική καταναλωτών 2007-2013: 3
- ποδημορφία: 19
- Πράσινη Βίβλος 2006: 3
- Πράσινη Βίβλος για τη δημιουργία ευρωπαϊκού δικαίου συμβάσεων: **12**
- ΤτΕ: βλ. λέξη

- τραπεζικές συναλλαγές: βλ. λέξη

- τραπεζικοί ΓΟΣ: βλ. λέξη

- υποκειμενικά όρια: 18

- φύση: 11

Δικαιοσύνη

- «Κράτος Δικαστών»: **23**
- παρεμβατικός ρόλος: 6, 7, 53

ΔΕΚ

- αυτεπάγγελτη εφαρμογή αποφάσεων από τα εθνικά δικαστήρια: 13, 39
- νομολογία προστασίας καταναλωτών: **8, 25, 29**, 9, 11, 13, 15, 39

Διοίκηση

- ελεγκτικός ρόλος: 6, **23**

Εγγυητής

- άρθρο 8 ν. 2251/1994: 21
- ΑΚ 853, 855, 858: **121**
- ΑΚ 862-868: 21, 26, 36
- αστικός χαρακτήρας εγγύησης: 20
- αυτοφειλή/εις ολόκληρον ανάληψη ευθύνης: 19
- δικαίωμα ενημέρωσης: **84**
- εμπορικές χρηματοδοτήσεις: 20, 21, **114, 26, 118**
- εμπορικός χαρακτήρας εγγύησης: 20
- επικουρικός χαρακτήρας εγγύησης: 19
- καταναλωτική πίστη: 39
- ν. 2251/1994: 19, 20, 21, 39
- ν. 3587/2007: **78, 90, 39**
- οικογενειακοί δεσμοί/επαγγελματική συνεργασία με πρωτοφειλέτη: 20
- παρεπόμενος χαρακτήρας εγγύησης: 18, 20

- παροχή τραπεζικών υπηρεσιών: βλ. λέξη
- πιστωτικές κάρτες: **225, 228, 46**
- πρότυπο: 18, 19
- στεγαστικά δάνεια: 34
- συνεγγυητές: **79**
- τραπεζικές συναλλαγές: 19, 20
- τραπεζικοί ΓΟΣ: 19
- υπέρ εξωχώριας (offshore) εταιρείας: **85**
- υπέρ μονοπρόσωπης εταιρείας περιορισμένης ευθύνης: **83**
- φύση εγγύησης: 20
- ως καταναλωτής: 18, 19, 20, 21, 46

Εκτελεστική Εξουσία

- βουλευτική ασυλία: **23**
- όρια/ρόλος: 6, 7, 53

Έλεγχος τιμών

- δίκαιο προστασίας καταναλωτών: βλ. λέξη

Εμπορικές/επαγγελματικές χρηματοδοτήσεις

- ανατοκισμός Ε.Φ.Τ.Ε.: 22
- αντίγραφο χρεοπιστώσεων: βλ. «πιστωτικά ιδρύματα»
- αρχή διαφάνειας: βλ. λέξη
- αφηρημένη/αιτιώδης αναγνώριση χρέους: 25, **113**
- ΓΟΣ: 12, 22, 23, 24, 25, 26
- εγγυητής: βλ. λέξη
- εισφορά ν. 128/1975: 22
- καταγγελίαπίστωσης/οριστικόκλείσιμο: βλ. «τραπεζικός αλληλόχρεος λογαριασμός»
- καταναλωτής: βλ. λέξη

- leasing: 23, **100**
- μηχανογραφημένο ή μη απόσπασμα εμπορικών βιβλίων τράπεζας: 26
- μονομερής αύξηση συμβατικού ή/και επιτοκίου υπερημερίας: 25
- ποινική ρήτρα: 23
- τραπεζικά επιτόκια: 22, **112**
- τραπεζικός αλληλόχρεος λογαριασμός: βλ. λέξη
- υπολογισμός τόκων βάσει ημερολογιακού έτους 360 αντί 365 ημερών: 24

Ενιαία οδηγία για συμβατικά δικαιώματα καταναλωτών

- προώθηση/συγχώνευση οδηγιών: 4, **14**

Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA)

- υλοποίηση/εναρμόνιση: 4, **14, 30**
- χρηματοπιστωτικές/χρηματοοικονομικές αγορές/τομέας: βλ. λέξη

Εξωδικαστική επίλυση καταναλωτικών διαφορών

- εθνική και κοινοτική ρύθμιση: **22**

ΕΝΠΘ

- 524/8.4.1993: **149, 38, 203**

ΕΤΠΘ

- 178/19.7.2004: **125, 126, 130, 133, 134, 137, 139, 147, 152, 153, 159, 162, 181, 184, 203, 204, 210, 219**
- 234/11.12.2006: 27, **134, 139**
- 243/16.5.2007: **137**
- 290/11.11.2009: **18**

ΕΕ

- ανάπτυξη: 2
- Γερμανία: 2
- δημοσιονομική και οικονομική σύγκλιση: 2
- δίκαιο προστασίας καταναλωτών: βλ. λέξη
- Ευρωζώνη: 2
- ευρωπαϊκό δίκαιο συμβάσεων: **12, 15**
- Ευρωσύνταγμα: 2
- οικονομική διακυβέρνηση: 2
- ONE: 2
- «ομοσπονδιοποίηση»: 2
- πολιτική ένωση: 2
- Συνθήκη Λισσαβόνας: 2
- Συνθήκη Μάαστριχτ: 2
- Συνθήκη Νίκαιας: 2

Κανονισμοί

- 44/2001: βλ. «καταναλωτής»
- 2560/2001: **14**
- 2006/2004/ΕΚ: 3
- 924/2009: **14**

Καταναλωτής

- διεθνής εμπορική δαιτησία: 14
- εγγυητής: βλ. λέξη
- εμπορικές χρηματοδοτήσεις: 21
- επενδυτές: 15
- επιταγή: 17
- επιχειρηματίες: **3, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 21, 50**
- Κανονισμός 44/2001: **67**
- καταναλωτικά δάνεια: βλ. λέξη
- καταναλωτική πίστη: βλ. λέξη
- κατασκευαστική κοινοπραξία: 15

- κοινοτικό δίκαιο: **14, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 18, 30**
- leasing: 13
- «μόχλευση» (leverage): **67**
- νομικά πρόσωπα: 9, **29, 11, 49**
- νομολογία: 12, 13, 14, 15, 17
- ν. 1961/1999: 9
- ν. 2251/1994: 9, 10, 11, 12, **53, 13, 14, 15, 17**
- ν. 3587/2007: 9, **35, 41**
- παροχή ανεξάρτητων υπηρεσιών: βλ. «παροχή τραπεζικών υπηρεσιών»
- πρότυπο: 18, 19
- repos: 14
- στεγαστικά δάνεια: βλ. λέξη
- «στενή» έννοια: **14, 9, 10, 49, 54, 14, 30, 39**
- Σύμβαση Βρυξελλών 1968: **67**
- Σύμβαση Λουγκάνο: 14
- Σύμβαση Ν. Υόρκης 1958: 14
- τραπεζικές καταθέσεις: βλ. λέξη
- τραπεζικές συναλλαγές: 12, 15
- φυσικά πρόσωπα: 9, 10, 11

Καταναλωτικά δάνεια

- αρχή διαφάνειας: βλ. λέξη
- ΓΟΣ: 38
- έξοδα βεβαίωσης οφειλών: 38
- προμήθεια ανανέωσης: 38
- προμήθεια χορήγησης: 38
- προστασία δανειοληπτών ως καταναλωτών: 19, 38
- πρόωρη εξόφληση: 38
- ΣΕΠΠΕ: 38
- τραπεζική διαφήμιση: βλ. «διαφήμιση»

Καταναλωτική πίστη

- αποζημίωση μη εκπλήρωσης ή πλημμελούς εκπλήρωσης σύμβασης: 39
- ΓΟΣ: 39
- εγγυητής: βλ. λήξη
- έξοδα βεβαίωσης οφειλών: **123**, 39
- νομολογία ΔΕΚ/αυτεπάγγελτη εφαρμογή: βλ. «ΔΕΚ»
- Οδηγία 2008/48/ΕΚ: βλ. «οδηγίες»
- πιστωτικές κάρτες: βλ. λήξη
- προστασία υπαγομένων ως καταναλωτών: 19, **89**
- πρόωρη εξόφληση: 39
- τραπεζική αγορά/τομέας: βλ. λήξη

Κρίση

- ελληνικό δημοσιονομικό πρόβλημα: 6
- χρηματοοικονομική: βλ. λήξη

«Μαλακό δίκαιο» (soft law)

- τραπεζικοί ΓΟΣ: βλ. λήξη

Νομική Επιστήμη

- ένταξη στις κοινωνικές επιστήμες: 1

Νομοθετική Εξουσία

- όρια/ρόλος: 6, 53

Οδηγίες

- εθνική εναρμόνιση: **13**, **14**, **16**, **17**, **22**, 10, **35**, **54**, 24, **110**, 30, **185**, 39, **188**, **192**, **193**, **196**, **211**, 43, **237**
- ελάχιστης εναρμόνισης: 2, 3, 4, 8
- ενιαία οδηγία προστασίας καταναλωτών: 4
- πλήρους εναρμόνισης: 3, 4, **15**, 10, 39
- 87/102/ΕΟΚ: 39, 46

- 90/88/ΕΟΚ: **188**

- 93/13/ΕΟΚ: 2, 8, 9, **29**, 11, 15

- 98/7/ΕΚ: 24, **188**, **211**

- 2000/12/ΕΚ: 4

- 2002/65/ΕΚ: 3, **13**, **24**, **35**, **38**

- 2005/29/ΕΚ: 3, **13**, **24**, 10, **35**

- 2006/48/ΕΚ: 4

- 2006/49/ΕΚ: **17**

- 2007/64/ΕΚ: 4, **14**, **17**, 8, **35**, 30

- 2008/48/ΕΚ: 3, **22**, **24**, 39, **189**, **196**, 46, **236**

- 2009/111/ΕΚ: **14**, **17**

Παροχή τραπεζικών υπηρεσιών

- αδικοπρακτική ευθύνη: **248**

- απαλληλακτικές ρήτρες: 47, 48, 49, **248**

- ΑΚ 332, 334: 49, **248**

- ΓΟΣ: 48

- επενδυτές: 50, **256**, 51

- ευθύνη τράπεζας μόνον για δόλο ή βαριά αμέλεια υπαλλήλου της: 31

- εφαρμογή άρθρου 8 ν. 2251/1994 στους τραπεζικούς εγγυητές: 21, 50

- καταναλωτής: 47, 48, 49, 50

- νόθος αντικειμενική ευθύνη: 47, 48, 49

- ν. 146/1914: **261**

- ν. 703/1977: **261**

- ν. 2741/1999: **244**, **246**

- ν. 3587/2007: 47, 48, 49, **244**, 50

- όροι εφαρμογής άρθρου 8 ν. 2251/1994: 47, 48, 49, 50, 51

- προμηθευτής: 48, 49, 50

- συντρέχουσα ενδοσυμβατική και εξωσυμβατική ευθύνη: 47, 50, **261**

- υπόθεση «Lehman Brothers»: **258**

Πιστωτικά ιδρύματα

- αντίγραφο χρεοπιστώσεων (άρθρο 47 παρ. 3 ν. 2873/2000): **117**
- παρέχοντες υπηρεσίες: **3**
- προμηθευτές: **3, 9, 29**
- τραπεζική αγορά/τομέας: βλ. λέξη
- τραπεζικοί ΓΟΣ: βλ. λέξη
- χρηματοπιστωτικές/χρηματοοικονομικές αγορές: βλ. λέξη

Πιστωτικές κάρτες

- ανανέωση συνδρομής: 44
- αναπροσαρμογή ετήσιας συνδρομής: 44
- ανατοκισμός: βλ. λέξη
- αποζημίωση μη εκπλήρωσης ή πλημμελούς εκπλήρωσης σύμβασης: 46
- αποκλειστική αρμοδιότητα εκδίκασης διαφορών: 45
- απόσπασμα εμπορικών βιβλίων εκδότριας τράπεζας: 45
- αρχή διαφάνειας: βλ. λέξη
- Αυτόματες Ταμειολογιστικές Μηχανές (ATM): 40, **204**
- ΓΟΣ: 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46
- εγγραφή προσημείωσης υποθήκης: **235**
- εγγύηση: βλ. «εγγυητής»
- εγγυητική ευθύνη: **85**
- εισφορά ν. 128/1975: 40, **203, 221**
- έξοδα για ανάληψη μετρητών: 40
- έξοδα βεβαίωσης οφειλών: 41
- εξόφληση ολόκληρου του ποσού του αποστελλόμενου λογαριασμού: 42
- καταγγελία/απαγόρευση χρήσης: 44
- καταναλωτική πίστη: 39, 43, 46
- κλοπή/απώλεια: **233**

- μεταβολή επιτοκίου: 41, **206**, 42, 43, **217, 219**
- μεταβολή στοιχείων κόστους: 43
- μεταβολή συμβατικών όρων: 44
- μη αμφισβήτηση μνημιαίου λογαριασμού: 45
- Μυστικός Προσωπικός Αριθμός (PIN): 44
- παρεμβατικό επιτόκιο ΕΚΤ: 43
- προμήθεια για ανάληψη μετρητών: 40
- πρόσθετη χρέωση για ανάληψη εκτός πιστωτικού ορίου: 41
- προστασία κατόχων ως καταναλωτών: 40, 45
- πρόωρη εξόφληση: 46
- συνοφειλήτης: 45
- συσχετισμός τραπεζικών και εξωτραπεζικών επιτοκίων: **206**
- υπολογισμός τόκων βάσει ημερολογιακού έτους 360 αντί 365 ημερών: 42
- υπολογισμός τόκων υπό προθεσμία από έκδοση λογαριασμού: 42
- ΥΑ Ζ1-798/2008: βλ. λέξη
- χορήγηση κατάστασης οφειλών (άρθρο 47 παρ. 3 ν. 2873/2000): **210**
- χρέωση συμβατικών τόκων για τμηματική εξόφληση οφειλής: 41
- χρέωση τόκων με αφαιρητή την εγγραφή της συναλλαγής στα βιβλία της εκδότριας τράπεζας: 41

ΠΔΤΕ

- 1969/8.8.1991: **149, 38, 180, 40, 203**
- 2393/15.7.1996: **112**
- 2501/31.10.2002: **63, 70, 84, 91, 100, 107, 118, 125, 28, 130, 137,**

139, 152, 159, 162, 174, 180, 40, 200, 203, 204, 206, 210, 211, 222
- 2622/21.12.2009: **100**

Προστασία καταναλωτών

- ΓΟΣ: βλ. λέξη
- Δίκαιο: βλ. λέξη

Στεγαστικά δάνεια

- αλληλεχρεως λογαριασμός: βλ. λέξη
- αντίγραφο χρεοπιστώσεων: βλ. «πιστωτικά ιδρύματα»
- απόσπασμα εμπορικών βιβλίων τράπεζας: **169**
- αρχή διαφάνειας: βλ. λέξη
- ΑΚ 862-868: **91**
- ασφάλιση προσημειωμένου ακινήτου: **34**
- ΓΟΣ: **32, 33, 34, 35, 36, 37**
- εγγραφή προσημείωσης υποθήκης: **34**
- εγγύηση: βλ. «εγγυητής»
- εισφορά ν. 128/1975: **95, 32**
- εκχώρηση/μεταβίβαση μισθωμάτων: **34**
- ελεύθερη διαμόρφωση τραπεζικών επιτοκίων: **32, 35**
- έξοδα εξέτασης αιτήματος δανειοδότησης και προέγκρισης: **123, 33**
- έξοδα κτηματολογίου: **152**
- έξοδα λήψης κίνησης λογαριασμού εξυπηρέτησης δανείου: **33, 153**
- επέκταση δεδικασμένου: **94**
- επιβολή τόκων σε ολόκληρο το εγκεκριμένο δάνειο: **34**
- καταγγελία: **34, 36**
- προστασία δανειοληπτών ως καταναλωτών: **19, 32**

- προσυμβατική ευθύνη τράπεζας: **159**
- πρόωρη εξόφληση δανείου με κυμαινόμενο επιτόκιο: **37**
- πρόωρη εξόφληση δανείου με σταθερό επιτόκιο: **37**
- σύνδεση με βασικό επιτόκιο ΕΚΤ: **35**
- στεγαστική πίστη: **5**
- υπολογισμός τόκων βάσει ημερολογιακού έτους 360 αντί 365 ημερών: **36**
- ΥΑ Ζ1-798/2008: βλ. λέξη

ΤτΕ

- έγγραφο αρ. πρωτ. 53/16.1.2003: **118, 139, 152, 162, 174, 176**
- εποπτικός ρόλος: **5, 18**
- σχέση κανονιστικών πράξεων με ν. 2251/1994: **28**

Τραπεζικές καταθέσεις

- αναλήψεις: **30**
- απώλεια ή κλοπή βιβλιαρίου: **31**
- άρθρο 8 ν. 2251/1994: **31**
- αρχή διαφάνειας: βλ. λέξη
- ΑΚ 332, εδ. β': **31**
- ΓΟΣ: **27, 28, 29, 30, 31**
- Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA): **30**
- έξοδα αδράνειας: **27**
- έξοδα κατάθεσης σε τρίτο πρόσωπο: **28**
- έξοδα τήρησης και παρακολούθησης κίνησης λογαριασμού: **29**
- επιταγές: **136**
- ευθύνη τράπεζας μόνον για δόλο ή βαριά αμέλεια: **31**
- εφάπαξ ποσό επιβάρυνσης ανά κίνηση λογαριασμού: **29**
- κάρτα αυτόματων συναλλαγών: **126**

- μέσο μηνιαίο υπόλοιπο/κατώτερο υπόλοιπο κατάθεσης: 29
- μετάθεση τοκοφορίας (valeur): **123, 30**
- μονομερής διαμόρφωση επιτοκίου: 30
- μονομερής τροποποίηση όρων κατάθεσης: **123**
- ν.δ. 17.7/13.8.1923: 31
- προστασία καταθετών ως καταναλωτών: 19, 27, 30
- repos: 29
- υπολογισμός τοκοφορίας: 30, **140**
- ΥΑ Ζ1-798/2008: βλ. λήξη
- χρήση Αυτόματων Ταμειολογιστικών Μηχανών (ATM): **126**

Τραπεζικές συναλλαγές

- εγγυητής: βλ. λήξη
- δίκαιο προστασίας καταναλωτών: Πρόλογος, 52, 53
- ηλεκτρονική εξυπηρέτηση: 24
- καταναλωτής: βλ. λήξη
- καταναλωτικοί ΓΟΣ: Πρόλογος, **3, 52**

Τραπεζική αγορά/τομές

- ελληνική αγορά: 5. Βλ. και «τραπεζικοί ΓΟΣ», «χρηματοοικονομική κρίση»
- ΗΠΑ: 1
- καταναλωτική και στεγαστική πίστη: 5
- οδηγίες: βλ. λήξη
- συνθήκες/μεταβολές: 25, 30, 35
- ΤτΕ: βλ. λήξη
- χρηματοοικονομική κρίση: βλ. λήξη
- χρηματοπιστωτικές/χρηματοοικονομικές αγορές: βλ. λήξη

Τραπεζικοί ΓΟΣ

- Δικαιοσύνη: βλ. λήξη
- Διοίκηση: βλ. λήξη
- εγγυητής: βλ. λήξη
- ελληνική αγορά: 5, 6, 7
- επαγγελματίες: **3**
- επιστημονική θεωρία: Πρόλογος
- εφαρμογή κοινού δικαίου: **3**
- καταναλωτικοί ΓΟΣ: Πρόλογος, **3**
- μαζικές συναλλαγές: Πρόλογος
- «μαλακό δίκαιο» (soft law): 5
- νομολογία: Πρόλογος

Τραπεζικός αλληλόχρεος λογαριασμός

- αναγνώριση υπολοίπου/καταλοίπου: **79**
- εξυπηρέτηση στεγαστικού δανείου σταθερού επιτοκίου: **150**
- ΑΚ 862-868: **91**
- αφηρημένη/αιτιώδης αναγνώριση χρέους: βλ. «εμπορικές/επαγγελματικές χρηματοδοτήσεις»
- καταγγελία πίστωσης/οριστικό κλείσιμο: 25, 26
- μηχανογραφημένο ή μη απόσπασμα εμπορικών βιβλίων τράπεζας: βλ. «εμπορικές/επαγγελματικές χρηματοδοτήσεις»
- μονομερής αύξηση συμβατικού ή/και επιτοκίου υπερημερίας: βλ. «εμπορικές/επαγγελματικές χρηματοδοτήσεις»
- συνέπειες για εγγυητή: **79**. Βλ. και «εγγυητής»
- υπολογισμός τόκων βάσει ημερολογιακού έτους 360 αντί 365 ημερών: βλ.

«εμπορικές/επαγγελματικές χρηματοδοτήσεις»

ΥΑ Ζ1-798/25.6.2008

- εφαρμογή: **81**
- πιστωτικές κάρτες: **81, 91, 202, 205, 209, 222, 224, 227, 232**
- στεγαστικά δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου: **81, 91, 148, 151, 156, 163, 167, 171, 172**
- τραπεζικές καταθέσεις: **81, 135**

ΧΑΑ

- πτωτικές τάσεις: 5

Χρηματοοικονομική κρίση

- Δίκαιο: 53, **275**
- ελληνική τραπεζική αγορά: 5, 6, 7, 53
- Ευρωζώνη: 2
- ΗΠΑ: 1, 2

Χρηματοπιστωτικές/χρηματοοικονομικές αγορές/τομέας

- ΓΟΣ: βλ. ήξεη
- Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA): βλ. ήξεη
- εποπτεία: 2, **275**
- οδηγίες πλήρους εναρμόνισης: 4. Βλ. και «οδηγίες»
- παράγωγα: 2

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

